

ПРОГНОЗ ОБЛАСНОГО БЮДЖЕТУ НА 2020 ТА 2021 РОКИ

1. Загальна частина

Цей Прогноз визначає основні напрями дій у середньостроковій перспективі, які сприятимуть досягненню довгострокових стратегічних цілей.

Прогноз обласного бюджету на 2020 та 2021 роки (далі – Прогноз) розроблено на основі норм Бюджетного і Податкового кодексів України, Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р, Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017 - 2020 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 142-р; Плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017 - 2020 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 № 415-р, проекту Основних напрямів бюджетної політики на 2019 - 2021 роки, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 315-р та поданих до Верховної Ради України, Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2019 - 2021 роки, схваленого постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 № 546, прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку області на 2019 - 2021 роки, показників галузевих обласних програм тощо.

Головна мета Прогнозу: створення дієвого механізму управління бюджетним процесом, встановлення зв'язку між стратегічними цілями та можливостями бюджету у середньостроковій перспективі, забезпечення прозорості, передбачуваності, послідовності бюджетної політики, визначення фінансового ресурсу обласного бюджету на середньострокову перспективу.

Основні завдання Прогнозу: планування реальних надходжень обласного бюджету *(на основі прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку області з урахуванням зміни податкової бази і фактичного рівня відповідних надходжень)*, видатків і кредитування бюджету *(з урахуванням пріоритетів розвитку галузей бюджетної сфери та можливостей дохідної бази бюджету)*.

Основні принципи формування Прогнозу: збалансованість, обґрунтованість, ефективність та результативність.

Положення щодо врахування цілей і пріоритетів бюджетної політики: бюджетна політика на 2020-2021 роки спрямовуватиметься на подальшу стабілізацію економіки, проведення структурних реформ у бюджетній сфері та економіці, на вдосконалення міжбюджетних відносин на принципах децентралізації фінансів, а також на забезпечення гідних умов життєдіяльності кожного громадянина.

Очікувані результати: надходження до обласного бюджету (з урахуванням трансфертів) на 2020 рік прогноуються в сумі 7 710,6 млн грн, на 2021 рік – 8 331,4 млн грн (на 620,8 млн грн або на 8,1% більше ніж очікується у 2020 році).

Можливі ризики невиконання прогностичних показників

При несприятливих зовнішніх політичних, економічних та інших факторах, які впливають на економіку України, і, як наслідок, на фінансово-економічну ситуацію області, ймовірно недосягнення запланованих темпів зростання фонду оплати праці, що може призвести до невиконання прогностичних показників за податком на доходи фізичних осіб, який в структурі доходів місцевих бюджетів займає домінуючу позицію.

Таблиця 1

Прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку області на 2020-2021 роки, враховані під час розроблення прогнозу бюджету

Назва показника	Одиниця виміру	2020 рік (прогноз)	2021 рік (прогноз)
Індекс промислового виробництва до попереднього року	%	101,2	102,0
Обсяг реалізованої промислової продукції у діючих цінах	млн грн	44 900,0	49 400,0
Обсяг валової продукції сільського господарства по всіх категоріях господарств (у цінах 2010 року)	млн грн	11 900,0	12 138,0
Обсяг валової продукції сільського господарства по всіх категоріях господарств у % до попереднього року	%	102,0	102,0
Обсяг капітальних інвестицій за рахунок усіх джерел фінансування (у діючих цінах)	млн грн	9 200,0	10 000,0
Обсяг прямих іноземних інвестицій (наростаючим підсумком)	млн дол. США	460,0	470,0
Зовнішньоторговельний оборот товарів	млн дол. США	1 395,5	1 509,2
в т.ч. обсяг експорту	млн дол. США	838,9	920,3
у % до попереднього року	%	109,0	109,7
в т.ч. обсяг імпорту	млн дол. США	556,6	588,9
у % до попереднього року	%	106,3	105,8
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малими підприємствами	млн грн	36 000,0	43 000,0
Обсяги обороту роздрібною торгівлю (за всіма каналами реалізації)	млн грн	21 228,0	23 403,0
Темп зростання (зниження) обороту роздрібною торгівлю (з урахуванням товарообороту юридичних і фізичних осіб-підприємців)	%	103,2	104,5
Середньооблікова кількість штатних працівників	тис. осіб	177,3	176,6
Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника	грн	9035,0	10390,0
Фонд оплати праці штатних працівників (без малих підприємств)	млн грн	19 222,9	22 018,5
Фонд оплати праці працівників (штатних і нештатних), зайнятих економічною діяльністю (без малих підприємств)	млн грн	19 607,3	22 458,9

Індикативні показники соціально-економічного розвитку, які використовувались під час складання Прогнозу:

- основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України;
- прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку Чернігівської області;
- прогностичні обсяги видобутку корисних копалин загальнодержавного значення за видами корисних копалин;
- прибуток прибуткових підприємств;
- дані щодо кількості ліцензій, які планується видавати суб'єктам господарювання упродовж 2020-2021 років уповноваженими в області органами ліцензування;
- індекс промислового виробництва до попереднього року;
- середньооблікова кількість штатних працівників;
- середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника;
- фонд оплати праці працівників (штатних і нештатних), зайнятих економічною діяльністю (без малих підприємств) тощо.

2. Індикативні прогностичні показники обласного бюджету за основними видами доходів, видатків і кредитування

Таблиця 2

Індикативні прогностичні показники обласного бюджету на 2020-2021 роки (загальний і спеціальний фонди)

(тис. грн)

Назва показника	2020 рік	2021 рік
ДОХОДИ	7 710 579,2	8 331 363,6
у тому числі:		
Податок на доходи фізичних осіб	811 413,7	920 074,0
Податок на прибуток підприємств (крім податку на прибуток підприємств державної та комунальної власності)	38 400,0	38 400,0
Рентна плата за спеціальне використання води	12 700,0	12 800,0
Плата за ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами	15 500,0	15 500,0
Інші податки, збори та надходження	242 910,6	264 252,6
Дотації з держбюджету	576 654,9	580 322,0
Субвенції з держбюджету	6 013 000,0	6 500 015,0
ВИДАТКИ	7 705 149,2	8 325 933,6
у тому числі:		
Державне управління	35 577,9	39 153,7
Освіта	665 001,8	700 100,1
Охорона здоров'я	970 002,1	1 030 742,2

Соціальний захист та соціальне забезпечення	340 221,4	368 422,0
Культура і мистецтво	138 100,1	147 105,0
Фізична культура і спорт	43 099,7	45 737,5
Інші видатки обласного бюджету та трансферти, передані іншим бюджетам	5 513 146,2	5 994 673,1
КРЕДИТУВАННЯ	5 430,0	5 430,0
у тому числі:		
- надання кредитів	9 500,0	9 500,0
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	5 000,0	5 000,0
Надання державного пільгового кредиту індивідуальним сільським забудовникам	4 500,0	4 500,0
- повернення кредитів	-4 070,0	-4 070,0
Повернення коштів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-270,0	-270,0
Повернення коштів, наданих для кредитування індивідуальних сільських забудовників	-3 800,0	-3 800,0

3. Пріоритетні завдання, перелік заходів, які необхідно здійснити, та результати, які планується досягти в рамках Прогнозу

3.1. Наповнення місцевих бюджетів

Пріоритетні напрями розвитку бюджетоутворюючих галузей регіону та основні завдання щодо активізації підприємницької діяльності:

- поліпшення бізнес-клімату, створення сприятливих умов для стабільної та ефективної роботи суб'єктів підприємництва, у тому числі в сільській місцевості, підвищення рівня інвестиційної та інноваційної спроможності;

- стабілізація виробництва та поступове його нарощування у пріоритетних галузях промисловості, підвищення конкурентоспроможності продукції на ринках країн ЄС та інших, диверсифікація експорту;

- дерегуляція підприємницької діяльності та покращення середовища для ведення бізнесу;

- впровадження енергозберігаючих заходів, розширення використання альтернативних видів палива;

- технологічна модернізація діючих та створення нових підприємств з виробництва та переробки сільськогосподарської продукції;

- спрощення доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва до фінансово-кредитних ресурсів;

- удосконалення ресурсно-інформаційної підтримки та розвиток інфраструктури підтримки підприємництва.

Заходи та інструменти підвищення рівня транспарентності процесу оподаткування та рівня фіскальної й організаційної діяльності відповідних служб:

- проведення постійної роботи із виявлення, упередження, руйнування схем ухилення від оподаткування платниками податків, у тому числі ліквідації джерел походження тіньових коштів для виплати заробітної плати без сплати податку на доходи фізичних осіб до відповідних бюджетів, усунення фактів нарахування на підприємствах заробітної плати нижче законодавчо встановленого мінімуму;

- вжиття заходів з недопущення незаконного обігу підакцизних товарів, функціонування тіньового ринку їх виробництва та реалізації;

- оновлення грошової оцінки земель з метою приведення розміру орендної плати у відповідність до чинного законодавства та ринкових умов;

- забезпечення дотримання принципів державної регуляторної політики, зокрема прозорості та врахування громадської думки, під час підготовки, прийняття і перегляду законодавства з оподаткування;

- здійснення масово-роз'яснювальної роботи серед населення через засоби масової інформації щодо соціального значення легалізації праці та заробітної плати, обов'язкового декларування доходів і сплати податків.

Фактори впливу на збільшення/зменшення надходжень платежів до бюджету:

- ріст середньомісячної заробітної плати одного штатного працівника;
- ріст фонду оплати праці працівників (штатних і нештатних), зайнятих економічною діяльністю;
- ріст мінімальної заробітної плати;
- зміна індексу промислового виробництва до попереднього року.

3.2. Використання бюджетних коштів в основних сферах діяльності

Ключовим завданням бюджетної політики залишатиметься забезпечення макроекономічної стабільності, стійкості та збалансованості бюджетної системи, проведення реформування галузей бюджетної сфери, оптимізація мережі, штатів та контингентів установ, підняття соціальних стандартів.

Подальше застосування програмно-цільового методу бюджетування буде спрямоване на ефективність і результативність видатків на основі їх пріоритетизації та оцінки ступеня досягнення очікуваних результатів.

У середньостроковому періоді бюджетна система України функціонуватиме в умовах продовження реформи міжбюджетних відносин, побудованих на принципах децентралізації фінансів та зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування, підвищення відповідальності учасників бюджетного процесу.

В рамках реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади буде продовжено процес утворення об'єднаних територіальних громад.

За видами діяльності головними завданнями бюджетної політики будуть такі.

Освіта

За рахунок коштів обласного бюджету утримуватимуться 49 закладів освіти, із яких: 19 інтернатних закладів (2 699 вихованців), 9 професійно-технічних закладів (2 084 учні), 11 закладів фахової передвищої освіти, 10 інших закладів.

Пріоритетними завданнями галузі будуть: забезпечення доступності високоякісної освіти для громадян області незалежно від місця проживання, підвищення конкурентоспроможності освіти, удосконалення системи результативних показників оцінювання якості освіти.

Основними напрямками політики до завершення 2021 року є:

- посилення адресності у наданні послуг закладами освіти;
- створення умов для переходу фінансування закладів освіти від принципу утримання до принципу формування їх видатків, виходячи з кількості учнів та стандарту вартості навчання одного учня (студента);
- продовження реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти „Нова українська школа”;
- оптимізація мережі навчальних закладів з урахуванням демографічних і економічних реалій;
- зміна підходів до формування замовлення на підготовку фахівців на основі впровадження прогнозу потреб економіки регіону;
- забезпечення реалізації заходів щодо реорганізації інтернатних закладів, розвитку сімейних форм виховання та удосконалення системи соціальних послуг для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;
- створення середовища для задоволення освітніх потреб учнів з особливостями психофізичного розвитку, їх соціальна інтеграція в умовах закладів загальної середньої освіти;
- розвиток і підтримка системи роботи з обдарованою і талановитою молоддю, різнобічний розвиток індивідуальності дитини;
- створення належних умов для здобуття високоякісної освіти дітьми-сиротами, дітьми, позбавленими батьківського піклування, та дітьми з особливими освітніми потребами;
- надання навчальним закладам більшої економічної самостійності, розширення переліку платних освітніх послуг з метою раціонального поєднання та ефективного використання бюджетних ресурсів;
- удосконалення системи позашкільної освіти та створення умов для діяльності позашкільних навчальних закладів як координаційних центрів виховної та організаційно-методичної роботи в області;
- підвищення професійної компетентності робітничого потенціалу.

Охорона здоров'я

За рахунок коштів обласного бюджету утримуватиметься 21 медичний заклад з ліжковим фондом 3,3 тис. од., які надаватимуть послуги понад 1,0 млн жителів області.

Пріоритетами розвитку галузі будуть: запровадження нової моделі фінансування системи охорони здоров'я, забезпечення рівного і справедливого доступу населення до медичних послуг належної якості, запобігання та зниження рівня захворюваності, а також створення сприятливих для здоров'я умов життєдіяльності людини.

До завершення 2021 року передбачається забезпечити:

- трансформацію закладів охорони здоров'я вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) ланок надання медичної допомоги у комунальні некомерційні установи (підприємства) до 31 грудня 2020 року;
- надання максимально можливої якісної, доступної медичної допомоги, раціонального та ощадливого використання бюджетних коштів шляхом створення і оснащення всім необхідним обладнанням лікарень інтенсивного лікування госпітальних округів;
- перехід до розподілу коштів у галузі охорони здоров'я за принципом оплати надання послуг, а не за принципом утримання медичних закладів, а саме на оплату послуг із вторинної та третинної медичної допомоги за новим механізмом у повному обсязі (в межах гарантованого державного пакету медичної допомоги для всіх закладів охорони здоров'я);
- удосконалення системи пільгового забезпечення населення медичними послугами;
- забезпечення епідемічного благополуччя населення через зниження рівня захворюваності на керовані інфекції в результаті широкого застосування імунопрофілактики;
- забезпечення необхідними лікарськими препаратами пацієнтів з діабетом I та II типів, серцево-судинними захворюваннями та бронхіальною астмою;
- удосконалення надання населенню екстреної медичної допомоги, в першу чергу через функціонування єдиної диспетчерської служби області, придбання сучасного, оснащеного необхідним обладнанням санітарного автотранспорту для забезпечення вчасного доїзду до хворого;
- забезпечення виконання державних і обласних програм, спрямованих на поліпшення показників здоров'я населення, стабілізацію ситуації із серцево-судинними захворюваннями, туберкульозом тощо, зокрема через забезпечення обласних медичних закладів, центральних районних і міських лікарень витратними матеріалами та лікарськими засобами для інгаляційної анестезії, медикаментами для швидкої медичної допомоги;
- формування суспільної думки про шкідливість тютюнопаління, зловживання алкогольними напоями, наркотиками, вжиття заходів щодо протидії таким негативним явищам;

- удосконалення процесу управління на основі подальшого розвитку інформаційного середовища системи охорони здоров'я.

Соціальний захист та соціальне забезпечення

Пріоритетними завданнями галузі будуть: реалізація державної соціальної політики, спрямованої на підвищення розмірів соціальних стандартів і гарантій, забезпечення соціальної підтримки осіб і сімей, які її потребуватимуть.

Упродовж 2020-2021 років передбачається забезпечити:

- посилення адресності надання соціальної допомоги та перехід до монетизації надання пільг;
- перехід до надання соціальної підтримки окремим категоріям громадян за принципом „гроші ходять за людиною”;
- залучення непрацюючих осіб (отримувачів соціальної допомоги) до ринку праці;
- створення інформаційного середовища соціальної сфери з побудовою системи обміну даними онлайн, порталу соціальних послуг;
- забезпечення надання якісних соціальних, реабілітаційних та психологічних послуг, послуг із оздоровлення і відпочинку, запровадження нових підходів до організації їх надання;
- реформування інтернатних установ системи соціального захисту населення, зокрема психоневрологічних інтернатів, з поступовою деінституціалізацією.

Культура та мистецтво

Послуги надаватимуть 20 закладів культури обласного підпорядкування, зокрема: 4 бібліотеки, 8 музеїв, 5 театральних-видовищних підприємств та 3 інші установи.

Головними пріоритетами галузі будуть збереження, відтворення та примноження духовних і культурних здобутків українського народу.

Упродовж 2020-2021 років передбачається здійснити:

- запровадження системи державних стандартів щодо надання культурних послуг населенню;
- забезпечення підвищення фахового та освітнього рівня працівників галузі;
- подальший розвиток туристичної галузі області та налагодження міжнародного, міжрегіонального співробітництва у галузі культури і туризму;
- сприяння проведенню наукових археологічних досліджень, охоронно-рятівних робіт, отриманню об'єктивної наукової інформації, використанню історико-культурного потенціалу області;
- подальше вдосконалення механізму надання фінансової підтримки театральним-видовищним підприємствам обласного підпорядкування;
- зміцнення та оновлення матеріально-технічної бази закладів культури;

- подальший розвиток та оновлення Менського зоологічного парку загальнодержавного значення;
- впровадження гендерно-орієнтованого бюджетування для підвищення ефективності використання бюджетних коштів, що спрямовуються на галузь із урахуванням потреб різних груп споживачів послуг, які надаватимуться установами культури.

Фізична культура і спорт

За рахунок коштів обласного бюджету утримуватимуться 10 спортивних закладів.

Головним пріоритетом галузі буде всебічне фізичне виховання та становлення здорової нації, упорядкування мережі установ та чисельності їх працівників (скорочення до 2,0%) згідно з потребою.

Упродовж 2020-2021 років передбачається здійснити:

- підвищення рівня залучення населення до занять фізичною культурою та масовим спортом;
- удосконалення механізму утримання спортивних закладів;
- сприяння розвитку олімпійських, неолімпійських, параолімпійських та дефлімпійських видів спорту;
- створення стимулів для здорового способу життя й здорових умов праці шляхом розвитку інфраструктури для занять спортом і активного відпочинку.

Молодіжні програми

Пріоритетами галузі будуть: створення умов для всебічного розвитку, відпочинку та оздоровлення дітей та молоді, формування й утвердження у них принципів любові і гордості за власну державу, її історію, мову, національних і загальнолюдських цінностей, усвідомлення громадянського обов'язку та зміцнення якостей патріота України.

Упродовж 2020-2021 років передбачається:

- сприяння ініціативі та активності молоді в усіх сферах життєдіяльності суспільства, розширення участі молоді у формуванні й реалізації державної молодіжної політики в області;
- надання інформаційно-методичної, організаційної та фінансової підтримки громадським молодіжним і дитячим організаціям для реалізації їх програм, спрямованих на розв'язання соціальних проблем молоді;
- створення та розвиток ефективної системи національно-патріотичного виховання;
- формування та утвердження української громадянської ідентичності та громадянської свідомості молоді;
- забезпечення належних умов функціонування дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;

- придбання путівок до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку області за рахунок обласного бюджету.

3.3. Кредитування

Для надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла згідно з обласною програмою підтримки розвитку житлового кредитування молоді на 2011-2020 роки планується виділити у 2020 році (за рахунок загального та спеціального фондів бюджету) 5 270,0 тис. грн, у 2021 році (за умови продовження дії зазначеної програми) – також 5 270,0 тис. гривень.

Упродовж 2020 та 2021 років обласною програмою підтримки індивідуального житлового будівництва на селі „Власний дім” для надання державного пільгового кредиту індивідуальним сільським забудовникам передбачено щорічний обсяг фінансування загального і спеціального фондів бюджету в сумі 8 500,0 тис. гривень. Цей напрямок кредитування є пріоритетним для Чернігівщини, оскільки за час впровадження вказаної програми система пільгового кредитування набула надзвичайної популярності серед селян області.

4. Міжбюджетні відносини

Таблиця 3

Прогнозні показники міжбюджетних трансфертів обласному бюджету з державного бюджету на 2020-2021 роки

(тис. грн)

Назва показника	2020 рік	2021 рік
Базова дотація	45 655,8	50 221,8
Реверсна дотація	-	-
Додаткова дотація місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я	530 999,1	530 100,2
Субвенції	6 013 000,0	6 500 015,0

Пріоритетом державної бюджетної політики на середньострокову перспективу в частині регулювання міжбюджетних відносин є забезпечення самостійності місцевих бюджетів, зміцнення їх фінансової спроможності, підвищення прозорості та ефективності управління бюджетними коштами на місцевому рівні.

Упродовж 2020-2021 років передбачається здійснити:

- підтримку стійкого економічного та соціального розвитку області з урахуванням збалансування загальнодержавних і регіональних інтересів;
- узгодження пріоритетів і дій органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо регіонального розвитку, зміцнення зв'язків між територіями;

- удосконалення програмно-цільового методу бюджетування на рівні місцевих бюджетів, механізму розрахунку обсягів міжбюджетних трансфертів з урахуванням критеріїв повноти надання гарантованих соціальних послуг та наближення їх до безпосереднього споживача;

- продовження процесу об'єднання територіальних громад, забезпечення достатнім фінансовим ресурсом місцевих бюджетів цих громад, розвиток інфраструктури.

Директор Департаменту
фінансів облдержадміністрації

В.В. Дудко